

گلشن پژوه مطرح کرد:

اهداف سفر گزارشگر ویژه سازمان ملل به ایران

یک کارشناس حقوق بشر گفت: جمهوری اسلامی ایران یکی از عوامل کلیدی تاسیس پست گزارشگری ویژه سازمان ملل در امور تحریم‌های قهری و یکجانبه در شورای حقوق بشر بوده است.

به گزارش سایت خبری پرسون، محمودرضا گلشن پژوه در پاسخ به سوالی در خصوص اهداف و اهمیت سفر آلینا دوهان، گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور تحریم‌های قهری و یکجانبه به ایران گفت: خانم آلنا دوهان، دومین گزارشگری هستند که تحت عنوان ماموریت ویژه برای بررسی آثار اقدامات یکجانبه قهری (تحریم) بر حقوق بشر، به فعالیت می‌پردازند. از سال ۲۰۱۴ که شورای حقوق بشر این پست را ایجاد نمود تاکنون، آقای ادريس جزایری و ایشان دو گزارشگری بوده‌اند که با وجود مخالفت بلوک غرب این ماموریت را به عهده گرفته و اثرات مثبت بسیاری هم در این رابطه داشته‌اند. مخالفت بلوک غرب را می‌توان در نتیجه آرای قطعنامه تاسیسی این ماموریت دید که نهایتاً با ۳۱ رأی موافق، ۱۴ رأی مخالف (تقریباً تماماً غربی) و ۲ رأی ممتنع به نتیجه رسید.

وی ادامه داد: کار ارزشمند این دو گزارشگر تاکنون، ایجاد و تنظیم حجم مهمی از ادبیات مرتبط با تحریم‌های یکجانبه و ثانویه است که سبب شده این موضوع مهم، که اغلب در فضاهای حقوق بشری سازمان ملل مهجور مانده بود، به یک مطالبه مشخص تبدیل شده و برای افکار عمومی مشخص گردد که تحریم، می‌تواند با اثرگذاری بر بخش عمده‌ای از حقوق شهروندان همچون حق بر سلامت، حق بر حیات، حق بر محیط زیست سالم، حق بر برخورداری از زندگی مناسب، حق بر توسعه و بسیاری حقوق دیگر، به‌ویژه پیرامون افشار آسیب‌پذیر یک جامعه همچون افراد توان‌خواه، کودکان، سالمندان، بیماران و ... به‌عنوان یک ناقض اصلی و گسترده حقوق بشر شناخته شود.

وی افزود: خانم دوهان تاکنون به قطر، ونزوئلا و زیمبابوه مسافرت داشته و تاثیرات منفی تحریم بر این کشورها را در گزارش‌هایی مفصل مستندسازی کرده است. از این منظر، سفر ایشان به جمهوری اسلامی ایران نیز در راستای همان هدف مستندسازی تحلیل می‌شود. ضمن آن‌که این سفر این امکان را برای ایشان به‌وجود می‌آورد که بدون واسطه با نمایندگان نهادهای دولتی و همچنین غیردولتی جلسه داشته، با انجام مصاحبه‌های تخصصی، عمق اثر تحریم‌ها بر حقوق بشر شهروندان ایرانی را درک و سپس در گزارش خود به اجلاس ۵۱ شورای حقوق بشر (شهریور و مهر ۱۴۰۱) تدوین کند.

این کارشناس حقوق بشر در خصوص دستاوردهای سفر گزارشگر حقوق بشر نیز گفت: جمهوری اسلامی ایران یکی از عوامل کلیدی تاسیس این پست گزارشگری در شورای حقوق بشر بوده است. در حقیقت از همان ابتدای تحریم‌های ظالمانه آمریکا علیه کشورمان که در دوران ترامپ به اوج رسید و هنوز هم تغییر خاصی در آن بوجود نیامده، ایران تلاش کرد تا نامشروع بودن این اقدام یکجانبه و مبتنی بر زور را در شورای حقوق بشر اعلام کند.

وی ادامه داد: نکته جالب اینجاست که دیپلمات‌های ایرانی از اوایل دهه نود میلادی پیگیر و موسس این مفهوم در مجمع عمومی سازمان ملل بوده‌اند و توانسته‌اند با کمک کشورهای همفکری چون کوبا و ونزوئلا و همراهی طیف وسیعی از کشورهای جنبش عدم تعهد این مفهوم را شکوفا کنند. بر این مبنا اگر این گزارش منتشر شود، در حقیقت نخستین گزارش مکتوب و انحصاری از رنج مردم ایران از اعمال تحریم‌های یکجانبه و قهری آمریکا و همراهی اروپا است که در ساختار شورای حقوق بشر و توسط یک سازوکار رسمی حقوق بشری منتشر می‌گردد.

وی افزود: در این گزارش، حتی اگر هم برداشت‌هایی از نظر گزارشگر درخصوص کوتاهی دولت در برخی حوزه‌های مدیریت تحریم ذکر شود، باز کلیت و اصل آن نشان از تحمل فشار سنگین تحریمی بر سلامت، حیات، توسعه و آینده شهروندان ایرانی است و این دستاورد بزرگی در جنگ حقوقی ایران و سایر کشورهای تحت تحریم علیه تحریم‌گران خواهد بود.

گلشن پژوه همچنین در پاسخ به این سوال که در جریان برخی مخالفت‌ها با این سفر از سوی امثال خانم شیرین عبادی هستید، ارزیابی شما از این مخالفت‌ها چیست، گفت: متأسفانه وقتی پیگیری و مطالبه رعایت حقوق بشر، شاکله و دستورالعملی سیاسی و سیاست‌زده به‌خود بگیرد، فعال حقوق بشر ناخودآگاه به فعال سیاسی بدل می‌شود و در این فضا گاهی بسیاری از حقایق و واقعیت‌ها قلب یا وارونه یا مخفی می‌شوند. در فضای علم و عمل حقوق بشری، اگر به جایی برسیم که نقض شدید و عینی حقوق جمع عظیمی از شهروندان را نادیده انگاریم و یا با موضع‌گیری‌های خود تلاش کنیم تا اهمیت این اتفاق در فضای حقوق بشری کشور (خصوصاً پس از توقف شانزده، هفده‌ساله حضور گزارشگران در ایران) را کاهش دهیم، می‌بایست به صداقت حقوق بشری گوینده شک پیدا کرد.

وی ادامه داد: بنده معتقدم کشور فضاهای بسیاری برای بهبود حقوق بشر دارد که باید به آن‌ها پرداخت و هرگونه تعلل یا بی‌اعتنایی به آن‌ها، خسران و زیان دنیوی و اخروی برای مسئولان مربوطه دارد؛ اما این به معنای آن نیست که بیان اثرات منفی تحریم‌های ظالمانه بر حقوق بشر شهروندان ایرانی را پیگیر نشویم.

وی افزود: ما بعد از یک وقفه ارزشمند، متأسفانه از سال ۲۰۱۱ به بعد مجدداً تحت نظارت گزارشگری قرار گرفته‌ایم. ما این‌را توطئه و سیاسی‌بازی غرب می‌دانیم و به هیچ‌عنوان سیستم گزارشگری و هرگونه همراهی با گزارشگر ایران را برنمی‌تابیم. برای همین هم به آنها اجازه سفر به کشور را نمی‌دهیم چون از اساس با این ماموریت و اهداف پشت‌پرده موسسان آن مشکل داریم. متأسفانه فقدان تاسیس نظام گزارشگری برای بسیاری از دولت‌هایی که

پیشینه و حال به مراتب ضعیف‌تری در حوزه حقوق بشر دارند و نه تنها با پول و تهدید مانع نظارت بر خود شده، بلکه نظارت‌های محدود – فرضاً در حوزه بررسی نقض حقوق بشر مردم یمن – را هم برنمی‌تابند و سیستم گزارشگری مربوطه را بعد از دو سال کلاً منحل می‌کنند، شرایطی را بوجود می‌آورد که بی‌اعتمادی کشورهایی مثل ما به این سیستم کم‌رنگ‌تر هم شود.

وی گفت: در این فضا، حضور هر نوع گزارشگری در کشور، به معنای تداوم همکاری ایران با سازوکارهای حقوق بشری بین‌المللی و در نهایت هم به نفع شهروندان ایرانی، چه داخل و چه خارج از کشور است. برای همین به نظر بنده هرگونه مخالفتی با این سفر مبنای منطقی نداشته و منبعت از گرایش‌های سیاسی گوینده و نه شناخت و علم حقوق بشری ایشان است.

منبع: ایلنا